

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการในอดีต ผู้บริหารมักจะมองคนเป็นค่าใช้จ่าย (Expense) ที่องค์กรต้องสูญเสียเงินไป โดยไม่ได้ผลตอบแทนอะไรกลับคืนมา แต่ปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการนั้น มีการเปลี่ยนแปลงมุมมองใหม่ โดยถือว่าคนเป็นสินทรัพย์ (Asset) ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน (Intangible) ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) และก่อให้เกิดความสำเร็จต่อองค์กรได้ เนื่องจากองค์กรไม่สามารถขาดการสนับสนุนและการขับเคลื่อนจากคน หรือบุคลากรในองค์กรได้ แม้ว่าองค์กรนั้นจะมีความก้าวหน้าในเทคโนโลยีมากเพียงใด ทำให้เกิดการแข่งขันศักยภาพของคนในองค์กร ทั้งในด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร การจัดให้มีสวัสดิการที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมและปลอดภัย และสิ่งที่กำลังเป็นที่สนใจกันมากในปัจจุบัน คือการพัฒนาให้องค์กรมีบรรยากาศในการทำงานที่มีความสุข (Happy Workplace) ซึ่งจะทำให้องค์กร มีผลผลิตสูงสุด การบริการดีขึ้น ลดการขาดงาน การเข้างานช้า การลาป่วยและการลา กิจของพนักงาน มีชุมชนที่เข้มแข็งในองค์กร สภาพแวดล้อมในการทำงานดีขึ้น ลดอัตราการเลิกจ้างงาน ประหยัดค่าใช้จ่ายในการสรรหา ฝึกพนักงานใหม่ ภาพลักษณ์ขององค์กรดีขึ้น ลดความไม่พอใจของพนักงาน ความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานและผู้บริหารที่ดีขึ้น มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น (ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์, 2551)

เหมืองแม่เมาะ เป็นหน่วยงานหนึ่งของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการผลิตถ่านลิกไนต์ เพื่อเป็นเชื้อเพลิงให้กับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ สำหรับผลิตกระแสไฟฟ้า โดยจ่ายกระแสไฟฟ้าไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั้งภาคเหนือตอนบนและล่าง เชื่อมต่อไปยังภาคกลาง จนถึงกรุงเทพมหานคร และเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย โดยกำลังผลิตของโรงไฟฟ้าแม่เมาะปัจจุบัน คิดเป็นประมาณร้อยละ 20 ของกำลังผลิตของทั้งประเทศ โดยการทำงานของบุคลากรนั้น ต้องดำเนินการผลิตกระแสไฟฟ้าตลอด 24 ชั่วโมงเพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าตลอดทั้งวัน (แผนกรวบรวมข้อมูลและรายงาน กองประมวลผลและวิเคราะห์ ฝ่ายวางแผนและบริหารเหมืองแม่เมาะ, 2552: online) ทำให้บุคลากรต้องปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการทำงานที่มีช่วงเวลาที่แตกต่างจากองค์กรอื่น ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของพนักงานแตกต่างจากปกติ ซึ่งลักษณะการปฏิบัติงานเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายของพนักงาน ถึงแม้ว่าการปฏิบัติงานในเหมืองแม่เมาะจะทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งมักจะเป็น โรคที่เกี่ยวข้องทางเดินหายใจ เนื่องจากการทำเหมือง ทำให้เกิดฝุ่นละอองกระจายอย่างมาก จากการบุกเบิกหน้าดิน

การขนส่งสินค้าและถ่านลิกไนต์ นอกจากนี้กองถ่านลิกไนต์จะเกิดการสันดาป ทำให้เกิดควันและก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ขึ้นด้วย จากสถิติของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง เปิดเผยว่าจำนวนผู้ป่วยจากการเกิดมลพิษเหล่านี้ เป็นผู้ป่วยนอก 1,222 ราย และเป็นผู้ที่ต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล 35 ราย และมีผู้ที่มาตรวจกับหน่วยแพทย์เคลื่อนที่อีก 1,120 ราย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง, 2552: online) แต่อย่างไรก็ตาม จากสถิติของจำนวนพนักงานปฏิบัติงานกะ กองปฏิบัติการเหมืองแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่ลาออกจากองค์กรนี้มีไม่มาก ในแต่ละปีจะมีพนักงานลาออกเพียงร้อยละ 0.78 (แผนกบริหารระบบสารสนเทศบุคคล กองสารสนเทศบุคคล ฝ่ายทรัพยากรบุคคล, 2552: ออนไลน์) ซึ่งก็จะปัญหาที่มาจากด้านสุขภาพ แสดงให้เห็นว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ให้ความสำคัญกับพนักงานในการปฏิบัติงาน ทั้งการจัดให้มีสถานที่ทำงานที่ปลอดภัย ส่งเสริมและพัฒนาสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสุขในการทำงานของพนักงานตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานปฏิบัติงาน กองปฏิบัติการระบบขนส่งวัสดุ เหมืองแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารขององค์กรในการเสริมสร้างความสุขในการทำงานของพนักงานให้เพิ่มขึ้นต่อไป เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กร นอกจากนี้ในอนาคต หากเกิดปัญหาการบริหารงานขึ้นกับองค์กร องค์กรก็สามารถใช้ข้อมูลนี้ประกอบการวิเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางการป้องกันได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงระดับความสุขในการทำงานของพนักงานกองปฏิบัติการระบบขนส่งวัสดุ เหมืองแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานกองปฏิบัติการระบบขนส่งวัสดุ เหมืองแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงระดับความสุขในการทำงานของพนักงานกองปฏิบัติการระบบขนส่งวัสดุ เหมืองแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสุขในการทำงานของพนักงานกองปฏิบัติการระบบขนส่งวัสดุ เหมืองแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
3. ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลขององค์กรต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

ความสุขในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงานหรือประสบการณ์ของบุคคลในการทำงาน ประกอบด้วย ความตื่นรมย์ในงาน (Arousal) ความเพลิดเพลินในงาน (Pleasure) และความกระตือรือร้นในงาน (Self - Validation)

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เหมือนแม่เมาะ จังหวัดลำปาง หมายถึง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจหน่วยงานหนึ่งของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการผลิตถ่านลิกไนต์ เพื่อเป็นเชื้อเพลิงให้กับโรงไฟฟ้าแม่เมาะสำหรับผลิตกระแสไฟฟ้า (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2552: ออนไลน์)

พนักงานกองปฏิบัติการระบบขนส่งวัสดุ หมายถึง พนักงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการ โม่และลำเลียงถ่านส่งไปยังลานกองถ่านควบคุมลานกองถ่านจัดส่งถ่านจากลานกองถ่านไปยังโรงไฟฟ้าแม่เมาะในปริมาณและคุณภาพที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะต้องการ การป้องกันและควบคุมมลภาวะที่เกิดจากการทำงาน โดยให้เป็นไปตามแผนการส่งถ่านและงบประมาณที่กำหนดไว้และให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกองปฏิบัติการเหมืองและแผนกควบคุมผู้รับจ้างในการผลิตถ่านส่งโรงไฟฟ้าและนำระบบการบริหารงานตามมาตรฐานสากลมาใช้ในการทำงาน (กองประมวลผลและวิเคราะห์, ฝ่ายวางแผนและบริหารเหมืองแม่เมาะ, 2552: ออนไลน์) โดยการทำงานจะแบ่งออกเป็น 4 กะ ซึ่งพนักงานปฏิบัติการกะ จะปฏิบัติงานหมุนเวียนในกะที่ 1 ถึง 4 อย่างต่อเนื่อง ช่วงละ 5 วัน ดังนี้

พนักงานกะที่ 1 ปฏิบัติงานเวลา 8 นาฬิกาถึงเวลา 16 นาฬิกา

พนักงานกะที่ 2 ปฏิบัติงานเวลา 16 นาฬิกาถึงเวลา 24 นาฬิกา

พนักงานกะที่ 3 ปฏิบัติงานเวลา 24 นาฬิกาถึงเวลา 8 นาฬิกา

พนักงานกะที่ 4 หยุดปฏิบัติงาน